

Persoonlijke verantwoordelijkheid

Ezechiël 18

INLEIDING

De ballingschap brengt bij het volk een aanklacht op de lippen aan Gods adres. Men houdt het ervoor, dat de HEERE hen laat lijden voor de misdaden van het voorgeslacht. Het komt niet in de gedachten op, dat er ook sprake kan zijn van eigen schuld.

Een spreekwoord ontzenuwd

Vs. 1-4. Heilige verontwaardiging klinkt in de vraag: 'Wat is u, dat gij dit spreekwoord gebruikt?' Hoe komt u erbij? Het beeld is duidelijk: vaders zouden dwaas gehandeld hebben, en vervolgens zouden de kinderen de gevolgen ervan moeten dragen. De HEERE wil zulk denken en spreken over Zich uit de wereld hebben. Alle zielen zijn van Mij; God is de Schepper van alle mensen; er is geen leven waar Hij geen recht op zou hebben. Alles behoort Hem toe. En Hij is werkelijk rechtvaardig in Zijn beoordeling. De ziel, die zondigt, die boet daarvoor tot stervens toe. Elk mens wordt persoonlijk beoordeeld op zijn daden. Daar wijkt de HEERE niet van af!

De rechtvaardige zal gewis leven

Vs. 5-9. Rechtvaardig zijn en recht doen, dat zijn twee dingen. Het eerste zegt iets over de persoon zelf, over zijn hart; het andere iets over zijn daden. Wat bedoelt deze term rechtvaardige dan wel? Dat wordt duidelijk uit de concretisering die volgt. Zo iemand vind je niet bij de offermaaltijden ter ere van de afgoden; zo iemand heft zijn ogen niet met verwachting op naar de dreggoden. Bij hem vind je het omgekeerde: zijn verwachting is van de HEERE; hij brengt offers voor zijn schuld aan God. De rechtvaardige is de gerechtigde. Het is iemand, die vergeving van zonden heeft gekregen.

En dat is merkbaar, ook in de omgang met de naaste: Hij pleegt geen overspel; hij eerbiedigt zijn eigen vrouw; de mens die er ellendig en arm aan toe is, de nooddrufte, de hulpbehoevende (vgl. vers 7 met vers 12) benadeelt hij niet. Hij maakt geen misbruik van diens nood. Hij geeft een ander terug wat als onderpand heeft dienstgedaan, zodra het geleende geld

wordt terugbezorgd. Hij rooft niet met geweld van hen, die zich niet kunnen verweren.

Daartegenover: hij laat niet alleen kwade dingen na, hij doet ook goed: hij geeft zijn brood aan een hongerige; hij voorziet de naakte van kleding. Hij geeft geen geld te leen tegen rente (Ter verduidelijking: geld werd toen niet geleend om er handel mee te drijven! Men leende alleen als men geen andere mogelijkheid zag om aan eten te komen). Van wie er ellendig voorstaat, mag men geen rente vragen! Hij spreekt werkelijk recht tussen twee partijen.

Duidelijk wordt hoe een gerechtvaardigde aan zijn manier van handelen te herkennen is! Vgl. 1 Joh 4:20. Je ziet het aan het leven naar de twee delen van Gods wet! Liefde tot God én tot de naaste! Aan de vruchten wordt de boom gekend. Zulk één, zegt de HEERE, zal gewis leven!

Eeuwig leven is geen erfgoed

Vs. 10-13. De belofte van het leven, gedaan aan een gerechtvaardigde vader, gaat niet automatisch over op een zoon. Ook in de positieve zin heeft een kind niet zomaar de gevolgen van het leven van een ouder tot zijn beschikking. Neem een zoon die een averechts leven leidt, precies omgekeerd aan dat van zijn vader. Dan kan vader nog zo godvrezend zijn geweest, dat doet aan de strafwaardigheid van de zoon niets af. De zoon is zelf verantwoordelijk voor zijn eigen daden. Is zijn leven een aaneenrijging van gruwelen in Gods oog, dan zal hij niet het leven hebben. Hij zal de dood vinden. Zijn bloed zal op hem zijn: hij zal zijn straf niet ontgaan.

Geen stompe tanden

Vs. 14-20. Hier wordt het spreekwoord uit vers 2 volslagen ontzenuwd. Iemand die een goddeloze vader heeft, en zichzelf van die goddeloosheid ver weg houdt, zal niet worden bestraft voor het kwaad van zijn vader. Hij zal gewis leven! Hij plukt niet de zure vruchten van vaders' handelwijze: hij krijgt geen stompe tanden, omdat zijn vader onrijpe vruchten gegeten heeft. Ieder staat voor zichzelf. Wordt in vers 19 een reden gevraagd voor dit uitgangspunt, dan wordt de eerlijkheid en de billijkheid daarvan nog eens dik onderstreept.

Tot bekering genodigd

Vs. 21-23. Deze verzen zijn vol van Evangelie. De mogelijkheid tot bekering staat wagenwijd open! Ook al zijn wij mensen met een 'verleden': de deur is nog niet dicht. Als de goddeloze zich van al zijn zonden bekeert tot een leven naar Gods inzettingen, dan zal aan al zijn overtredingen niet meer worden gedacht: ze worden geworpen in de zee van de vergetelheid. (vgl. Ps. 103 en Mi. 7). Het leven wordt hem bereid! Als daaruit niet blijkt, dat God geen vreugde heeft in de eeuwige veroordeling van goddelozen (vgl. 2 Petr. 3)! Uit de grond van Gods Vaderhart klinkt het op: Is het niet, als hij zich bekeert van zijn wegen, dat hij leeft?

Vorbijgaande gerechtigheid is nutteloos

Vs. 24-29. Het omgekeerde blijkt ook mogelijk. Een gerechtvaardigde kan het geloof niet verliezen. Maar leeft iemand een tijdlang als een rechtvaardige en keert hij zich tenslotte van God en Zijn wet af, dan kunnen al de goede werken van eertijds hem de straf van God niet laten ontgaan. God is rechtvaardig!

Maar hoe duidelijk het recht ook aan Gods kant is, Israël wil de rechtvaardigheid van Gods beoordelen niet erkennen. Het volk blijft beweren: de weg van de HEERE is niet recht. Tot twee keer toe klinkt die aanklacht op. Dat wekt Gods verontwaardiging op. Hij heeft een volk tegenover Zich, dat zichzelf zoekt schoon te wassen van schuld. Dat het eigen leed toeschrijft aan de zonden van het voorgeslacht. En dat God verwijten maakt. De HEERE maakt duidelijk, dat het onrecht aan Israëls kant ligt. En niet bij Hem! In Hem is het onrecht nooit gevonden. Hij zal ieder oordelen in overeenstemming met zijn eigen wegen. Dat heeft in vers 30 een dreigende lading.

Een hartelijke uitnodiging

Vs. 31-32. Uit de laatste verzen van dit hoofdstuk blijkt temeer, dat het de HEERE niet onverschillig is waar mensen belanden. Hij roept dat verwijtende volk van Hem terug. Hij roept het tot Zich: Keert weer! Vol van liefdevolle aandrang beweegt Hij het afkerige volk tot bekering. Keer uw overtredingen toch de rug toe. Het is nog niet te laat. Nu is het nog mogelijk om de schade die de zonde brengt te ontlopen. Nu is te voorkomen, dat u, struikelend over eigen kwaad, in het eeuwig verderf neerstort.

Ook in deze oproep tot bekering wordt voluit de eigen verantwoordelijkheid benadrukt: 'Werpt van u weg al uw overtredingen. Maakt u een nieuw hart en een nieuwe geest!' Die zin: Maakt uzelf een nieuw hart, staat er niet omdat Ezechiël niet weet van bekering als een gave Gods! Vergelijk maar eens wat geschreven staat in hfdst. 11, vs. 19 en in hfdst. 36, vs. 26. Tussen die Schriftwoorden staat deze oproep ingeklemd (Vgl. ook Fil. 2, vs. 12 en 13)!

Aangrijpend zijn de slotzinnen in vers 31 en 32: "Want waarom zoudt gij sterven, o huis Israels? Want ik heb geen lust aan de dood van de stervende, daarom bekeert u en leeft!" Al is het volk zover heen, dat het op sterven na dood is; nog komt de HEERE met Zijn aanbod van eeuwig leven. Waarom zoudt gij sterven? De HEERE biedt het leven!! Dat zegt God, vol macht en trouw: Heere HEERE is Zijn Naam!

GESPREKSVRAGEN

1. De kinderen krijgen geen stompe tanden: maar hoe zit het dan met de dreiging bij het tweede gebod? Vgl. Ex. 20, vs. 5.
2. Genade is geen erfgoed. Is daarmee de waarde van een christelijke opvoeding weggestreept? Kunt u de betekenis van de opvoeding en de grens ervan aanwijzen?

3. Dat iemand 'rechtvaardige' geworden is, wordt ook duidelijk uit de omgang met de naaste. Wat heeft dat ons te zeggen? Krijgt de heiligmaking/het dankbaarheidsleven volgens Gods wet (zie de H.C. zondag 32-44!) van ons wel genoeg aandacht?
4. Hoe verhouden zich de oproep tot bekering en de gave van de bekering tot elkaar?
5. Wisselt u eens van gedachten over de boodschap van de laatste twee verzen van dit hoofdstuk. Welk appèl en welke troost liggen daarin voor ons persoonlijk en voor de gemeente als geheel?